

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**CURRICULUM PENTRU DISCIPLINA
OPȚIONALĂ**

EDUCAȚIE PRIN FILM/O lume de văzut

(clasele V-XII)

Chișinău, 2018

Aprobat: la ședința Consiliului Național pentru Curriculum, proces verbal nr. 10 din 22 iunie 2016 (ordinul Ministrului Educației nr. 624 din 28 iunie 2016)

Coordonatori:

Grîu Natalia, consultant principal Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Ionescu Ala, coordonatoare a Proiectului „O lume de văzut”

Botnaru Valentina, coordonatoare a Proiectului „O lume de văzut”

Autori:

Viorica Goraș-Postica, doctor habilitat, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Livia State, prof. GDS, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, mun. Chișinău

CUPRINS

Preliminarii.....	4
I. Concepția didactică a disciplinei opționale.....	6
II. Competențe-cheie prioritare pentru disciplina opțională.....	7
III. Competențe transdisciplinare prioritare pentru disciplina opțională.	7
IV. Competențe specifice disciplinei opționale	8
V. Repartizarea temelor pe clase și unități de timp	
Ciclul gimnazial.....	8
Ciclul liceal.....	16
VI. Sugestii metodologice	23
VIII. Strategii de evaluare	25
Referințe bibliografice și resurse online	26

PRELIMINARII

Scopul demersului didactic proiectat prin actualul curriculum este de a crește gradul de conștientizare a tinerilor cu privire la provocările lumii de azi și problemele sociale actuale, precum și de a iniția dezbateri, de a dezvolta gândirea critică și de a formula întrebări și opinii referitoare la drepturile omului și alte teme relevante din cotidian. Curriculumul își propune, de asemenea, să promoveze o înțelegere a proceselor globale care influențează viața oamenilor în întreaga lume și să cultive simțul responsabilității, încurajând astfel implicarea în mod activ la soluționarea problemelor curente, atât la nivel local, cât și la nivel mondial.

Tinerii de astăzi sunt preocupați de viitorul lor și sunt dornici să se implice în activități care să le stimuleze creativitatea și exprimarea liberă. Motivația elevilor de a participa la acest curs vine din curiozitatea și dorința de a aprofunda teme mai puțin discutate în școală sau familie, dar și din nevoia de autocunoaștere și dorința de a dobândi o experiență practică. Prin filmele selectate, ne propunem să contribuim la dezvoltăm tinerei generații în spiritul creativității și a angajării civice, disciplină opțională fiind orientată spre provocarea intelectuală și atitudinală a elevilor prin filme documentare și dezbateri ce preced vizionarea acestora. Rezultatele cercetărilor din ultimii ani validează nevoia unor proiecte școlare alternative care să stimuleze cunoașterea critică a problemelor de actualitate, în defavoarea gândirii stereotipice. Filmele selectate sporesc gradul de conștientizare în rândul tinerilor, provocând întrebări și îndemnând elevii să caute răspunsuri, trasând paralele cu viața lor și încurajându-i să-și formeze propriile opinii și să dezvolte/aplice proprii proiecte comunitare/sociale. Curriculumul propune subiecte care reflectă lumea de astăzi, fără a impune un anumit punct de vedere publicului, așa cum filmele documentare constituie un instrument prin care elevilor li se oferă experiența unei trăiri emoționale și a comunicării cu ceilalți, făcând schimb de idei și cultivând un grad mai înalt de înțelegere reciprocă. Istoriile din filme pot fi abordate la clasă pentru a-i ajuta elevii să realizeze noi conexiuni cu viața personală și să descopere noi aspecte ale vieții sociale. Expunerea elevilor către lumi și culturi diferite îi va ajuta să înțeleagă și să analizeze materialul audiovizual prezentat și să poată să reprezinte un pas în plus în dezvoltarea empatiei și a curiozității asupra acestor subiecte. Pentru a deveni adulți funcționali în raport cu realitatea de astăzi, elevii trebuie să capete uneltele cu care să decodifice și să discearnă între ce e credibil și ce e manipulare. Disciplina opțională propusă este una cu prevalență practică, în ideea că învățând elevii să lucreze, să recepteze și să decodifice mesajele transmise de filmele documentare, vor deveni mai atenți la realitatea care îi înconjoară și mai puțin influențabili de ecrane. Astfel, filmele

ajută la o mai bună integrare a copilului în școală și, ulterior în societate, determinându-l să vină la ore cu drag, cu interes, învățând din viață și pentru viață.

Caracteristicile filmelor proiectate în școli. Filmul documentar reprezintă o formă alternativă de educație fiind parte a educației pentru media. Fiind foarte apropiat de producțiile cinematografice, filmul documentar este un instrument de învățare util, foarte apreciat în multe sisteme de educație performante, care îl folosesc, spre exemplu, pentru a se referi la un autor și munca sa, la analiza diferitor fenomene științifice etc. Fiind în constantă evoluție, filmul documentar folosește diferite formate, inclusiv ficțiune și scenaristică. Bazată pe situații reale, partea artistică a imaginilor este subliniată de producătorul filmului prin alegerea cadrelor, luminii și coloanei sonore. Conștienți de valoarea holistică a filmului documentar – produs al artei cinematografice, dar și instrument educațional modern - dorim să descoperim și să explorăm împreună avantajele utilizării filmului documentar în activitatea didactică și pedagogică, întrucât documentarele propuse stimulează gândirea și aduc în prim-plan întrebările principale de care sunt interesați elevii.

Conform evaluărilor și comentariilor, profesorii și elevii au ajuns la concluzia că filmele documentare proiectate în clasă dezvoltă spiritul civic, prin promovarea dialogului și introducerea unei dimensiuni globale, stimulează capacitatea critică, dorința de implicare civică, încrederea în forță individuală de schimbare. Implicarea în curs va duce la sporirea capacității de analiză critică a subiectelor de actualitate, stimularea dorinței de implicare civică și creșterea încrederii în ideea de schimbare. Se va produce o schimbare de perspectivă și lărgirea viziunii asupra lumii. Tinerii vor deveni mai dornici să se implice în acțiunile sociale locale și să-și facă auzită vocea civică. Studiile în domeniu arată că elevii sunt preocupați și sensibilizați de câteva probleme specifice: echilibrul planetei, respectarea drepturilor omului și statutul minorităților etnice.

Curriculumul opțional propune filme documentare selectate, în mare parte, din programul *O lume de văzut*, în concordanță cu particularitățile de vârstă ale elevilor, precum și teme de interes pentru tineri. Precizăm că din anul 2003, organizația cehă „People in need” implementează programul „O lume de văzut” pentru care a fost elaborat și un ghid omonim (vol. 1 și 2). În cadrul acestui proiect, școlilor li s-au oferit filme documentare și materiale metodice, utilizate în abordarea unor subiecte de actualitate ce țin de lumea de astăzi și de istoria modernă. Filmele documentare selectate s-au derulat, în mare parte, la Festivalul internațional dedicat drepturilor omului – One World International Human Rights Documentary Film festival, organizat de „People in need” din 1999. Prezentul curriculum opțional Educație prin film/O lume de văzut este realizat în baza experienței internaționale și

a unei metodologii testate. Totodată, materialul didactic propus este adaptat la specificul cultural al Republicii Moldova, iar repertoriul de filme a fost completat, urmare a pilotării, cu unele pelicule autohtone.

Administrarea disciplinei opționale *Educație prin film/O lume de văzut*

Statutul disciplinei	Arii curriculare	Clasa	Nr. de unități de conținuturi	Nr. de ore pe an
Opțională	Educație socioumanistică	V-IX	12	35
	Limbă și comunicare	X-XII	12	35
	Arte și Tehnologii			

I. CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI OPȚIONALE

Scopul demersului didactic proiectat prin actualul curriculum este de a consolida gradul de înțelegere de către elevi a valorii educative a filmului documentar care poate contribui plener la formarea unor cetățeni responsabili și conștienți.

Procesul de predare-învățare-evaluare a disciplinei opționale *Educație prin film/O lume de văzut* se va axa pe formarea următoarelor valori și atitudini: libertatea de expresie, libertatea opiniilor, relaționarea pozitivă și constructivă cu ceilalți, valorificarea optimă a potențialului intelectual al elevului prin lărgirea orizontului său cultural.

Pe parcursul demersului didactic proiectat de actualul curriculum, elevii se vor familiariza cu modalitățile de descifrare a filmului documentar și vor învăța strategii de folosire a filmului la clasă – pregătirea proiecției, vizionarea, exerciții de descifrare a filmului (limbaj vizual, construcție narativă, subiect), stimularea dezbaterii pe teme sociale, culturale sau istorice, structurate conform numărului de ore alocat săptămânal pentru fiecare temă. La decizia cadrului didactic, pot fi repartizate în câte 2 ore consecutive, păstrându-se numărul total de ore alocat.

Cele 19 filme selectate vor contribui la schimbarea atitudinii și comportamentul tinerilor cu privire la problemele globale, la creșterea dorinței de exprimare și implicare civică. În acest

sens, propunem proiecții și dezbateri în jurul filmelor documentare ce pun în discuție subiecte inspirate din realitate: drepturile omului, protejarea mediului, discriminarea, diversitatea culturală, dezvoltarea economică, violența, abandonul, educația pentru media, ghidare în carieră, voluntariatul și promovarea activismului civic etc.

II. COMPETENȚE CHEIE/TRANSVERSALE DEZVOLTATE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

1. Competența de a învăța să înveți;
2. Competențe sociale și civice;
3. Competențe digitale;
4. Competențe de comunicare în limba maternă;
5. Competențe de comunicare în limbi străine;
6. Competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale.

III. COMPETENȚE TRANSDISCIPLINARE PRIORITARE PENTRU DISCIPLINA OPȚIONALĂ

- Competența de a aplica abilitățile de bază integratoare în cunoașterea specificului filmului documentar;
- Competența de a decodifica mesajului filmelor documentare ce reflectă probleme din lumea contemporană;
- Competența de a analiza cauzelor și consecințelor factorilor de ordin social-cultural în filmul documentar;
- Competențe de a respecta diversitatea dorințelor și posibilităților oamenilor, recunoașterea drepturilor persoanelor reprezentante ale diferitor culturi.

IV. COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINEI OPȚIONALE

- Selectarea și analiza critică a conținuturilor, ideilor în procesul vizionării atente a filmelor documentare;
- Analiza mesajelor și valorilor transmise/promovate prin filmul documentar;
- Identificarea soluțiilor pentru problemele abordate în film, raportabile la propria experiență;

- Valorificarea unor contexte culturale de abordare a problemelor actuale ale lumii contemporane;
- Extrapolarea achizițiilor moral-atitudinale la propriul sistem de valori;
- Manifestarea spiritului toleranței și al culturii păcii, a interesului pentru implicare civică și voluntariat;
- Consolidarea relațiilor interpersonale prin valorificarea eficientă a filmului documentar;
- Lărgirea viziunii asupra lumii și a orizontului cultural.

**V. REPARTIZAREA TEMELOR PE CICLURI ȘI UNITĂȚI DE TIMP
SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI
EVALUARE RECOMANDATE**

CICLUL GIMNAZIAL

Subcompetențe	Conținuturi	Nr ore	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>Înțelegerea conceptului de „film documentar”, evoluția acestuia.</p> <p>Deducerea aspectului formative-educativ al filmului documentar</p>	<p>Filmul documentar:</p> <p>Arta cinematografică.</p> <p>Istoria evoluției filmului documentar.</p> <p>Specificul și funcțiile filmului documentar.</p>	2	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - studiere a termenilor-cheie correlate conceptului „film documentar”; - analiză și reflecție asupra propriilor experiențe de interacțiune cu filmul documentar
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea</p>	<p>Lotte-Cum să fii bun.</p> <p><i>Voluntariatul</i></p> <p><i>Implicarea copiilor în rezolvarea unor probleme comunitare.</i></p>	3	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei voluntariat și activism civic; - vizionare atentă a

<p>problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat prin implicarea în activități de voluntariat.</p>			<p>filmului;</p> <ul style="list-style-type: none"> - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin realizarea unei acțiuni de caritate.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de voluntariat.</p>	<p>Colecția de arome.</p> <p><i>Demnitatea umană.</i></p> <p><i>Valoarea umană vs. prețul banului.</i></p> <p><i>Lupta pentru supraviețuire.</i></p> <p><i>Marginalizarea socială.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei demnitate umană ; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin realizarea unei acțiuni de caritate.
<p>Analiza critică a conținutului filmului</p>	<p>Zi liberă pentru Fardulah.</p> <p><i>Munca copiilor în lume.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a

<p>documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de voluntariat.</p>	<p><i>Drepturi, dorințe, visuri.</i></p> <p><i>Scara valorilor.</i></p>		<p>cunoștințelor corelate temei exploataării copiilor prin muncă;</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extrapolare a discuției împreună cu familia.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat.</p>	<p>Skateistan: a locui și a face skateboard în Kabul.</p> <p><i>Conflictul.</i></p> <p><i>Acceptarea diferențelor.</i></p> <p><i>Conflictul și atitudinea civică.</i></p> <p><i>Puterea spiritului uman.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei conflictului; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extrapolare a discuției împreună cu familia.

<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de diseminare.</p>	<p>Haiduc.</p> <p><i>Copiii străzii în România.</i></p> <p><i>Rolul familiei și a rețelei sociale în viața copilului.</i></p> <p><i>Provocări și soluții.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei copii străzii; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin elaborarea unor soluții de depășire a situațiilor dificile.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea</p>	<p>Ca un fluture.</p> <p><i>Copiii cu dizabilități.</i></p> <p><i>Soluții de ameliorare a situației copiilor cu cerințe speciale.</i></p> <p><i>Răbdarea și perseverența.</i></p> <p><i>Empatia și solidaritatea umană.</i></p> <p><i>Toleranța.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei dizabilitatea umană; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate

<p>subiectului abordat, prin implicarea în activități de voluntariat.</p>			<p>în film;</p> <ul style="list-style-type: none"> - formulare de mesaj și extindere prin identificarea oportunităților de manifestare a unui comportament empatic.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de voluntariat.</p>	<p>Sprinkler.</p> <p><i>Sărăcia și supraviețuirea în condiții de mizerie.</i></p> <p><i>Factorii și impactul sărăciei asupra dezvoltării personale.</i></p> <p><i>Stigmatizarea și excluziunea socială.</i></p> <p><i>Depășirea situațiilor dificile.</i></p>	<p>3</p>	<p>Exerciții de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei sărăciei; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin elaborarea unor soluții de depășire a situațiilor dificile.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului</p>	<p>Reportajul lui Gabriel</p> <p><i>Drepturile omului.</i></p> <p><i>Condiții minime de existență.</i></p>	<p>3</p>	<p>Exerciții de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei discriminarea;

<p>filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat.</p>	<p><i>Dialogul cetățenilor cu autoritățile publice.</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin elaborarea unor soluții de depășire a situațiilor dificile.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de voluntariat.</p>	<p>Cyber Seniori.</p> <p><i>Oamenii vârstei a treia.</i></p> <p><i>Utilizarea noilor media ca remediu împotriva singurătății.</i></p> <p><i>Oportunități ale dialogului dintre generații.</i></p>	<p>4</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei dialogului dintre generații; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin realizare de studii de caz, interviuri.

<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de voluntariat.</p>	<p>Mecanicul de cinema.</p> <p><i>Vocația ca formă a fericirii</i></p> <p><i>Proiectul de carieră și cerințele societății contemporane.</i></p> <p><i>Locul profesiei în sistemul valoric.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei orientarea profesională; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin realizarea propriului proiect de carieră.
<p>Conștientizarea impactului pozitiv al filmului documentar în formarea propriei personalități.</p>	<p>„Eu și filmul” - lecție de sinteză</p> <p>Portofoliul elevului</p>	<p>2</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -completare a portofoliului; -analiză și sinteză a propriilor achiziții; -raportare critică la subiectele și gradul de actualitate al acestora prin prisma propriei experiențe. <p><i>Activități de evaluare:</i></p> <p>Proiect de grup</p> <p>Galeria foto tematică</p>

			Fișa de autoevaluare Jurnalul reflexiv etc.
Total	35 de ore		

CICLUL LICEAL

Subcompetențe	Conținuturi	Nr ore	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>Înțelegerea conceptului de film documentar, evoluția acestuia.</p> <p>Deducerea aspectului formativ-educativ al filmului documentar</p>	<p>Filmul documentar – parte a educației pentru media.</p> <p>Din istoria filmului documentar.</p> <p>Elemente specifice filmului documentar.</p>	<p>2</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - studiere a termenilor-cheie corelate conceptului „film documentar”; - analiză și reflecție asupra propriilor experiențe de interacțiune cu filmul documentar.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat.</p>	<p>Pe bicicletă după libertate.</p> <p><i>Problemele migranților.</i></p> <p><i>Procesul integrării.</i></p> <p><i>Consecințele migrației.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei migrației; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin analiza situațiilor Republicii Moldova la capitolul migrației.

<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de diseminare.</p>	<p>Trebuie să auzi.</p> <p><i>Relațiile în familie.</i></p> <p><i>Cum interacționăm cu membrii familiei.</i></p> <p><i>Acceptarea diferențelor.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei familiei și relațiilor familiale; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin analiza situației copiilor străzii din Republica Moldova.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea</p>	<p>Podul peste Wadi.</p> <p><i>Conflictul.</i></p> <p><i>Tipuri de conflicte și modalități de soluționare</i></p> <p><i>Minoritățile etnice și dialogul intercultural.</i></p> <p><i>Consolidarea încrederii.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei conflictului; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film;

<p>subiectului abordat, prin implicarea în activități de voluntariat.</p>			<ul style="list-style-type: none"> - formulare de mesaj și extindere prin analiza situațiilor de conflict din țară și regiuni proxime; - valorificare temei conflictului prin prezentări teatrale.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat.</p>	<p>Doar pentru că te-am iubit.</p> <p><i>Violența în familie.</i></p> <p><i>Ciclurile violenței.</i></p> <p><i>Portretul femeii-victimă.</i></p> <p><i>Cauze și sechele.</i></p> <p><i>Consilierea psihologică și servicii existente de protecție a victimelor violenței domestice.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei violenței; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin analiza unui studiu de caz.

<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat.</p>	<p>Copii din gara Leningradsky</p> <p><i>Cum este să trăiești în stradă.</i></p> <p><i>Drepturile universale ale copilului.</i></p> <p><i>Unde pot găsi ajutorul?!</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei drepturilor universale ale copilului; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin analiza situației copiilor străzii din Republica Moldova -
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și</p>	<p>Șapte lumânări.</p> <p><i>Atrocitățile celui de-al Doilea Război Mondial.</i></p> <p><i>Victimele Holocaustului.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei Holocaustului; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii

<p>soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat.</p>			<p>indicați;</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin analiza datelor istorice, vizite la muzeu.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de voluntariat.</p>	<p>Fata de pe Instagram.</p> <p><i>Cyberbullyingul sau despre violența online.</i></p> <p><i>Măsuri de prevenire.</i></p> <p><i>Siguranța online.</i></p>	<p>4</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei violenței online; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin interacțiunea cu un specialist media.
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p>	<p>Furtuna pe plajă care nu a existat.</p> <p><i>Rolul știrilor în societatea modernă.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei știri false (fake news);

<p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de diseminare, inclusiv în spațiul online.</p>	<p><i>Știri false („fake news”).</i></p> <p><i>Viralizarea știrilor.</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin interacțiunea cu un specialist media (jurnalist).
<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de diseminare.</p>	<p>Russia-today</p> <p><i>Gândirea critică/analitică</i></p> <p><i>Manipulările prin media</i></p> <p><i>Forme de manipulare</i></p> <p><i>Propaganda</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei manipularea; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin interacțiunea cu un specialist media (jurnalist).

<p>Analiza critică a conținutului filmului documentar;</p> <p>Decodarea mesajului filmului documentar;</p> <p>Identificarea problemelor și soluțiilor valorificate în film;</p> <p>Raportare la propria experiență și actualitatea subiectului abordat, prin implicarea în activități de voluntariat.</p>	<p>Tășuleasa social.</p> <p><i>Eco-turism.</i></p> <p><i>Educație-eco.</i></p> <p><i>Activism civic.</i></p> <p><i>Voluntariat.</i></p>	<p>3</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizare a cunoștințelor corelate temei protecției mediului înconjurător; - vizionare atentă a filmului; - comentare orală și scrisă în parametrii indicați; - analiză critică a liniei de subiect și a problemelor abordate în film; - formulare de mesaj și extindere prin realizare de excursii tematice cu caracter educativ.
<p>Conștientizarea impactului pozitiv al filmului documentar în formarea propriei personalități.</p>	<p>„Eu și filmul” - lecție de sinteză</p> <p>Portofoliul elevului</p>	<p>2</p>	<p><i>Exerciții de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -completare a portofoliului; -analiză și sinteză a propriilor achiziții -raportare critică la subiectele și gradul de actualitate al acestora prin prisma propriei experiențe. <p><i>Activități de evaluare:</i></p> <p>Proiect de grup</p> <p>Galeria foto tematică</p>

			Fișa de autoevaluare Jurnalul reflexiv
Total	35 de ore		

VII. SUGESTII METODOLOGICE

Proiectarea-predarea-învățarea

Curriculumul se va realiza prin utilizarea Ghidului educațional “O lume de văzut”, o filmotecă de 19 produse documentare, conform principiului respectării particularităților de vârstă – 10 filme pentru ciclul gimnazial și 9 pentru ciclul liceal - și 2 manuale metodologice pentru cadrele didactice. Ghidurile metodologice conține următoarele materiale didactice pentru fiecare documentar: sinopsisurile filmelor, capitole informaționale, care sunt prezentate în formatul Q&A (întrebări și răspunsuri) și trebuie să ofere informația generală despre tema filmului, descrierea activităților specifice și fișele de lucru pentru activități. La început, puteți găsi un set de sfaturi și recomandări referitoare la lucrul cu filmele documentare la lecție și lista metodelor interactive care pot fi utilizate în procesul predării.

Materialul este conceput ca un ghid pentru cadrele didactice și facilitează procesul de înțelegere și analiză a fiecărui film. Fiecare film și materiale didactice (în special activitățile) au fost testate în școli-pilot pentru a afla dacă activitățile selectate sunt adecvate și contribuie la îndeplinirea obiectivelor curriculumului.

Manualele îi ajută pe profesori să-și pregătească proiectul de lecție. Ele includ secțiuni care sunt împărțite în conformitate cu filmele. Fiecare secțiune urmează aceeași structură, dar activitățile sunt alese astfel, încât să existe o anumită flexibilitate pentru profesori, pentru a decide ce activități să includă într-o anumită lecție. Este important de menționat că fiecare activitate a fost selectată în mod special pentru a aborda o anumită temă sau subtemă și acestea sunt notate la începutul descrierii activității. De asemenea, se conțin informații despre ceea ce ar trebui să se desfășoare înaintea proiecției filmului (de exemplu, o activitate „de încălzire“), dacă aceasta ar putea fi realizată separat, sau dacă ar trebui să urmeze după o altă activitate. Mai mult decât atât, sunt oferite informații despre durata activităților, recomandări cu privire la alegerea subiectelor potrivite pentru abordare, informații cu privire la obiectivul sau scopul activității, o descriere minuțioasă și o fișă de lucru (dacă este cazul). În plus, sunt incluse sursele după care a fost elaborat materialul de

studiu, recomandându-se și alte surse, în cazul în care elevii sau profesorii sunt interesați de cercetări suplimentare cu privire la acest subiect.

Ultima parte a manualelor conține o listă și o descriere a activităților generale de predare și învățare, de exemplu: brainstormingul, lucrul în grup, hărțile conceptuale (mind maps) etc. Acestea sunt metode generale, care pot fi folosite în abordarea oricărui subiect. Iată de ce sunt prezentate separat în manual. Este foarte important ca după vizionarea fiecărui film să urmeze o activitate sau una dintre activitățile generale de predare sau învățare, deoarece elevii pot avea dificultăți la anumite subiecte tratate în filme. Având caracter informativ și formativ, disciplina se axează pe situații concrete de învățare, cu exemple din mediul familial, școlar, social și conțin diverse forme de activitate individuală, în perechi și în grup, inclusiv tehnici interactive de dezvoltare a gândirii critice, structurate pe etapele-cadru: *evocare, realizare a sensului și reflecție, extindere*.

Profesorului îi va reveni rolul de moderator, facilitator, având libertatea de a alege metodele în funcție de opțiunile elevilor, potrivite pentru o activitate sau alta. Fiecare temă poate fi utilizată ca un subiect aparte, în funcție de preferințele și opțiunile elevilor și ale cadrelor didactice. Sugerăm prevalarea ludicului, prin aplicarea jocului de rol, a energizantelor și a diferitor tehnici de socializare a copiilor, așa încât comportamentul tolerant să fie însușit în mod firesc, cu extrapolare în multiple contexte de viață.

Se propune aplicarea cadrului ERRE care contribuie la sporirea calității procesului de învățare. Experiența a demonstrat că sunt aspecte care pot fi îmbunătățite. Una din ele ține de o nouă etapă – *EXTINDEREA*, care deja s-a încetățenit, parțial, în mediul profesoral avangardist din lume și din Republica Moldova. Proiectarea extinderii de către profesori contribuie substanțial la îmbunătățirea calității predării, dar și influențează conștientizarea de către elevi a modelelor proprii de învățare.

În așa fel, etapele ERRE sunt suplimentate cu 6 pași exprimați în sarcini propuse elevului:

1. *Implică-te!* (EVOCARE)
2. *Informează-te!* (REALIZAREA SENSULUI)
3. *Procesează informația!* (REALIZAREA SENSULUI)
4. *Comunică și decide!* (REFLECȚIE)
5. *Apreciază!* (REFLECȚIE)
6. *Acționează!* (EXTINDERE)

La etapa de EVOCARE una din cele mai importante sarcini pentru profesor este de a implica elevul atât la nivel de acțiune, cât și la nivel de gândire. Implicarea activă este un

context favorabil pentru valorificarea experienței anterioare a elevului, identificarea necesităților în raport cu ceea ce urmează să învețe și, în baza lor, motivarea intrinsecă și extrinsecă pentru învățare. Iată de ce se propun la fiecare oră sarcini pentru pasul *Implică-te!*

REALIZAREA SENSULUI ține de lucrul cu informația nouă. Transmiterea, explicarea informației noi nu asigură pe deplin înțelegerea ei de către elev. În acest sens, este important să se mențină implicarea prin sarcini care ar facilita contactul cu informația nouă și prelucrarea ei. Astfel, la această etapă, elevii vor avea sarcini ce țin de *Informează-te!* (prin lectură, ascultare activă) și sarcini ce țin de *Procesează informația!* (reproducerea, traducerea, interpretarea, aplicarea, analiza materialului nou).

REFLECȚIA este o etapă foarte importantă în învățare, fiind axată pe formarea atitudinilor, ceea ce condiționează schimbări comportamentale. La această etapă, elevilor li se propun sarcini pornind de la două caracteristici importante ale reflecției în procesul de învățare:

- menținerea implicării prin schimb sănătos de idei și aceasta se asigură prin pasul *Comunică și decide!* (în unele situații acest pas este aplicat și la etapa de realizare a sensului);
- formarea și exprimarea atitudinilor care facilitează restructurarea schemelor cognitive inițiale prin pasul *Apreciază!*, pregătind elevii pentru noi abordări comportamentale.

În cazul când procesul de învățare se finalizează aici, există riscul că modelul comportamental neexersat va fi uitat și nu va deveni o reacție firească a elevului în alte contexte, cu alte cuvinte, nu se va transforma în competență. Pentru a minimaliza acest risc, se propune etapa de EXTINDERE și sarcinile ce țin de *Acționează!*. Astfel, elevul are posibilitatea de face un transfer de cunoaștere și a aplica cele însușite la ore în situații de integrare autentice, dezvoltându-și competențe, care devin pe parcurs modele comportamentale obișnuite.

Elevul care învață în baza metodologiei propuse își conturează un stil propriu de învățare, care îl ajută să atingă noi performanțe. Procesul de învățare este mai bine înțeles de către elev și el are șansa de a fi realmente un partener adevărat pentru profesor, acceptându-l și el ca partener. Cu alte cuvinte, centrarea pe elev se produce inclusiv la nivel metodologic, ceea ce este deosebit de important, inclusiv în educarea toleranței.

VIII. SUGESTII DE EVALUARE

Evaluarea în cadrul cursului opțional va avea ca scop stabilirea relevanței activităților desfășurate în baza proiectării filmelor și a discuțiilor ulterioare, precum și a formării unor competențe socioculturale de cunoaștere / înțelegere și trăire a valorilor general-umane promovate în cadrul cursului.

Evaluarea se va realiza, de regulă, prin metode complementare (observarea sistematică a comportamentului, interviul, proiectul, portofoliul, autoevaluarea, jurnalul de lectură etc.) care permit evaluarea reacțiilor, a învățării și a comportamentului elevilor.

Proiectul reprezintă un produs, care are la bază o cercetare teoretico-practică amplă și de durată. Realizarea unui proiect începe în clasă, prin definirea și înțelegerea sarcinii de lucru, eventual și prin începerea rezolvării acesteia și se continuă pe o perioadă de câteva zile sau săptămâni, în care elevul are consultări cu profesorul. După finalizarea proiectului, acesta este prezentat de către autor/autori în clasă, în fața colegilor, evidențiindu-se rezultatele obținute și importanța lor.

Portofoliul ca instrument de evaluare longitudinală a elevilor conține o colecție de informații referitoare la rezultatele sale școlare și la produsele activității sale: lucrări scrise; notițele din clasă; rapoarte ale unor investigații; teme scrise efectuate acasă; chestionare; teste; fișe de activitate practică; referate, postere, CD-uri, casete video ș.a.m.d.

Scrisoarea este o adresare directă unui personaj de film sau oricărei personalități ce poate avea tangență cu activitățile didactice desfășurate în clasă, care scoate în evidență sentimentele trăite de elev, necesitatea unei intervenții sau oricare manifestare de empatie a elevului.

Sondajele sunt un instrument prin care se cer opiniile membrilor comunității în privința unui subiect, a unei politici etc. Sondajele nu sunt un instrument de luare a deciziilor, dar numărul de opinii exprimate de o parte sau alta nu poate conduce la formarea unei opinii, atitudini personale.

Jurnalul reflexiv - reflecții personale în baza textelor citite.

Cursul opțional *Educație prin film* presupune formarea și dezvoltarea unor competențe direct corelate cu nevoile și oportunitățile vieții cotidiene și evaluabile pe întreg parcursul vieții.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE ȘI RESURSE ONLINE

- 1 Caragea A. *Pagini de istorie ascunsă*, Chișinău, Cartier, 2004.
- 2 Cornelius H. Faire Sh. *Știința rezolvării conflictelor*, București, 1996.
- 3 Cristea S. *Dicționar de pedagogie*, Litera Internațional, Chișinău-București, 2000
- 4 Cuznețov L. *Etica educației familiale*, Editura ASEM, Chișinău, 2010.
- 5 Cuznețov L. *Dimensiuni psihopedagogice și etice ale parteneriatului educațional*, Editura UPS „I. Creangă”, Chișinău, 2000.
- 6 De Visscher P., Neculau A. (coordonatori), *Dinamica grupurilor*, Iași, Polirom, 2011
- 7 Educația interculturală în Republica Moldova, coord. Viorica Goraș-Postică, seria PLURALIA, C. E. PRO DIDACTICA, Arc, Chișinău, 2004.
- 8 *Educarea în spiritul toleranței*, Gunivas, Chișinău, 2004.
- 9 *Egalitatea genurilor în Republica Moldova (viziunea liderilor)*, Studiu sociologic, Pontos, Chișinău, 2002.
- 10 *Educație pentru toleranță*. În: Didactica Pro..., revistă de teorie și practică educațională, nr.4 (26), octombrie, 2004.
- 11 *Educație pentru toleranță*, supliment al revistei de teorie și practică educațională *Didactica Pro...*, 2004.
- 12 Goraș-Postică V. (coord.) *Competența culturală. Auxiliar didactic*, CE PRO DIDACTICA, CNTM, 2015
- 13 Kelly M.R. ș.a., *Gen, globalizare și democratizare*, Iași, Polirom, 2002.
- 14 *Învăț să fiu*. Ghid pentru psihologi școlari, diriginți, profesori. Seria Aici și acum, CE PRO DIDACTICA, Chișinău, 2008
- 15 *O lume de văzut*. Ghid pentru profesori, Chișinău, 2014
- 16 Parlicov, E., Uzicov, N. ș.a., *Cunoașterea drepturilor refugiaților pentru educația toleranței*, Chișinău, 2003.
- 17 Reardon B. A. *Toleranța – calea spre pace*, ARC, Chișinău 2004.
- 18 Stoica-Constantin A., Neculau A., *Psihosociologia rezolvării conflictului*, Iași, Polirom, 2002.
- 19 Ștefănescu Doina-Olga *Dilema de gen a educației*, Polirom, Iași, 2008.

- 20 Магдер Т. Составитель *Холокост: в помощь преподавателю истории, Ассоциация Еврейских Организаций и общин Р. Молдова, Chişinău, Pontos, 2013*
- 21 www.filmedocumentare.com/filme-a-z/
- 22 www.filmetari.com/filme-probleme-liceu/
- 23 <https://www.youtube.com/watch?v=J9dJeCWR5WY>
- 24 http://www.academia.edu/15246531/Educatia_prin_film_-_teorie_si_practici
- 25 <http://oneworld.ro/2013/brosuri/brosura-educatie-prin-film-documentar-studiu-de-caz-totb.ro/astra-film-junior-educatia-copiilor-prin-filme-documentare/>
- 26 <https://peopleinneedmoldova.wordpress.com/people-in-need-in-moldova>
- 27 http://www.mzv.cz/chisinau/ro/proiecte_de_cooperare_si_dezvoltare/lansarea_proiectului_one_world_in.html
- 28 <http://www.slideshare.net/PINMoldova/people-in-need-moldova>
- 30 www.owh.md/